

Samenwerking Bandkeramiek Zuid-Limburg

Uitvoeringsagenda 2026-2030

Bijlage bij het Beleid Samenwerking Bandkeramiek Zuid-Limburg 2026–2030

Inhoudsopgave

Inleiding

Van visie naar uitvoering: bouwen aan een duurzaam fundament

1. Strategische pijlers

De inhoudelijke kern: van ambitie naar actie

1.1 Onderzoek

1.2 Communicatie

1.3 Educatie

1.4 Beleving

1.5 Programmering

1.6 Euregio

2. Werkwijze en middelen: hoe gaan we dit samen doen?

Organisatie, middelen en partnerschap als fundament

3. Monitoring, fasering en evaluatie

Samen leren en bijsturen op impact

1. Van visie naar uitvoering: bouwen aan een duurzaam fundament

De samenwerking rond het Bandkeramisch erfgoed in Zuid-Limburg is ontstaan vanuit een gedeelde ambitie: het verhaal van de eerste boeren van Nederland blijvend zichtbaar en beleefbaar maken, met oog voor wetenschappelijke diepgang én maatschappelijke meerwaarde.

In het beleidsdocument *Samenwerking Bandkeramiek Zuid-Limburg* is deze ambitie vertaald naar zes strategische pijlers die richting geven aan de uitvoering: Onderzoek, Educatie, Communicatie, Programmering, Beleving en Euregio. De pijlers vormen samen een raamwerk waarbinnen projecten, samenwerkingen en lokale initiatieven worden ontwikkeld.

Deze uitvoeringsagenda concretiseert de eerste beleids- en programmaperiode (2026–2030). Per pijler zijn het gezamenlijke doel en de bijbehorende acties benoemd. Daarmee geeft deze agenda houvast aan gemeenten, erfgoedpartners en andere betrokkenen. Lokale overheden weten waarvoor zij zich verbinden, instellingen en makers vinden aanknopingspunten voor initiatief en samenwerking, en de projectorganisatie bewaakt de voortgang en samenhang.

Sommige acties zijn projectmatig, andere structureel van aard. Ze variëren van een wetenschappelijke publicatie en educatieve programma's tot een landmark en grensoverschrijdende samenwerking. De inzet is dat het eigenaarschap van de thematiek na 2030 duurzaam is verankerd in het veld, met een blijvende faciliterende rol voor overheden. Jaarlijkse monitoring, prioritering en bijsturing houden de samenwerking lerend en levend.

Samen brengen we het verleden tot leven, in het landschap, in het onderwijs en in de verhalen die we doorvertellen.

1.1 Onderzoek

Doel

Het versterken en verbreden van de kennis over het Bandkeramisch verleden in Zuid-Limburg, met verankering in een bredere (inter)nationale context. Verdiepend archeologisch onderzoek, landschappelijke duiding en actieve kennisdeling tussen wetenschap en samenleving vormen de kern. De inzichten die dit oplevert, voeden andere pijlers zoals educatie, communicatie en beleving.

Toelichting

De eerste boeren van Nederland laten in Zuid-Limburg een uitzonderlijk rijke erfenis na. Toch is veel kennis over de Bandkeramische cultuur versnipperd, onzichtbaar of enkel bekend bij specialisten. De komende jaren bouwen we aan een stevig inhoudelijk fundament door onderzoek te verbinden met landschap, erfgoedbeleid en publieksvertaling. De ontwikkeling van een nieuw publieksboek vormt hierin een centrale spil: het bundelt de nieuwste inzichten, verbindt partners en inspireert een breed publiek.

Acties

- **Publieksboek 'De eerste boeren van Nederland'**
We ontwikkelen een rijk geïllustreerd publieksboek dat de Bandkeramische cultuur opnieuw tot leven brengt. Door actuele wetenschappelijke inzichten te verweven met het landschap, de leefwereld van toen en het archeologische proces zelf, ontstaat een gelaagd verhaal dat zowel verdieping als verwondering biedt. Het boek fungeert als inhoudelijk anker van de samenwerking en als gezamenlijk vertrekpunt voor de uitwerking van alle pijlers in deze uitvoeringsagenda. Het markeert de gedeelde basis van waaruit we het Bandkeramisch verhaal vertellen, met oog voor wetenschappelijke nauwkeurigheid, menselijke beleving en maatschappelijke relevantie. Deze gezamenlijke publicatie legt een stevig fundament voor de andere pijlers van het beleid.
- **Een regionale kaart van Bandkeramische vindplaatsen**
We brengen alle bekende Bandkeramische vindplaatsen in Zuid-Limburg systematisch in kaart, in samenwerking met gemeenten, archeologen en erfgoedexperts. Daarbij leggen we ook de landschappelijke context en het historisch bodemgebruik vast. Deze regionale inventarisatie vormt een waardevol fundament voor beleidsontwikkeling, het ontwerpen van routes en visualisaties, en het versterken van lokale erfgoedidentiteit. Door het landschap als informatiedrager te benutten, maken we het onzichtbare verleden zichtbaar en beleefbaar. De kaart vormt tevens de basis voor digitale ontsluiting via een publiek toegankelijk platform, een initiatief dat wordt uitgewerkt binnen de pijlers Communicatie en Educatie.
- **Oprichting van een kenniskring Bandkeramiek**
We richten een multidisciplinaire kenniskring op waarin archeologen, museummedewerkers,

beleidsadviseurs, lokale erfgoedexperts en onderzoekers samenwerken aan de inhoudelijke verdieping van het Bandkeramisch verleden. Deze kring fungeert als klankbord voor lopende en toekomstige projecten, denkt mee over de publiekvertaling van wetenschappelijke inzichten en stimuleert kruisbestuiving tussen erfgoedpraktijk en onderzoek.

- **Ontwikkeling van een regionale onderzoeksagenda Bandkeramiek**

Samen met de kenniskring en betrokken partners stellen we een regionale onderzoeksagenda op. Deze agenda benoemt inhoudelijke speerpunten, kennislacunes en nieuwe vragen die om verdieping vragen. Ook biedt ze aanknopingspunten voor participatief onderzoek, studentenprojecten en interdisciplinaire samenwerking. De agenda vormt een leidraad voor toekomstige initiatieven binnen én buiten deze beleidsperiode en draagt bij aan een structurele verankering van onderzoek in het bredere verhaal van de eerste boeren.

- **Vertaling van onderzoeksresultaten naar praktijk en beleid**

We zorgen dat nieuwe kennis over het Bandkeramisch verleden doorwerkt naar ruimtelijke ordening, erfgoedbeleid, toerisme en educatie. In samenwerking met gemeenten, provinciale diensten en erfgoedinstellingen ontwikkelen we formats en richtlijnen om onderzoeksinzichten te vertalen naar concrete toepassingen. Zo krijgt de inhoudelijke opbrengst van deze pijler ook buiten de wetenschap en erfgoedsector betekenis en impact.

1.2 Communicatie

Doel

Het vergroten van de zichtbaarheid, herkenbaarheid en betrokkenheid rond het Bandkeramisch erfgoed in Zuid-Limburg. Een consistente en aansprekende communicatiestrategie informeert, maakt nieuwsgierig en nodigt uit tot participatie; lokaal, regionaal, nationaal en grensoverschrijdend. Communicatie verbindt partners, publiek en projectdoelen en vormt een essentiële schakel tussen inhoud en beleving.

Toelichting

De Bandkeramiekers vormen een uniek onderdeel van de Europese geschiedenis, maar het verhaal van deze eerste boeren is voor veel mensen nog onbekend of abstract. Met een gerichte communicatiestrategie bouwen we aan een gezamenlijke identiteit en vergroten we de publiekswaarde van het erfgoed. Een heldere visuele stijl, inspirerende verhalen en toegankelijke communicatiekanalen maken het verleden relevant in het heden en zichtbaar in de regio én daarbuiten.

Een gezamenlijke website fungeert als centrale toegangspoort voor zowel professionals als publiek. Daarnaast benutten we sociale media, nieuwsbrieven, publicaties en fysieke informatiepunten in de regio om het verhaal van de Bandkeramiekers breed te delen. Storytelling, visuele middelen en publieksinteractie staan daarbij centraal. De pijler Communicatie ondersteunt en versterkt andere pijlers zoals Educatie, Programmering en Beleving.

Acties

- **Een gezamenlijke communicatiestrategie**
We stellen een communicatieplan op dat aansluit bij de bredere doelstellingen van het beleid. Het bevat richtlijnen voor tone of voice, beeldtaal, kernboodschappen en communicatiemiddelen. Alle partners kunnen hiermee aansluiten bij gezamenlijke communicatie, zowel regionaal als grensoverschrijdend.
- **Een herkenbare visuele identiteit**
We ontwikkelen een huisstijl die herkenbaar, veelzijdig en toepasbaar is voor partners, events en communicatiematerialen. Deze identiteit wordt breed gedragen binnen de samenwerking en versterkt de eenheid en zichtbaarheid van het Bandkeramisch project – van promotiemateriaal tot tentoonstellingen en social media.
- **Ontwikkeling centrale website**
We realiseren een publieksvriendelijke, inspirerende en actuele website die fungeert als online toegangspoort tot het Bandkeramisch erfgoed. Deze bevat achtergrondinformatie, nieuws, agenda, lesmateriaal, routes, projectresultaten en inspiratie voor publiek en

professionals. Partners kunnen gezamenlijk bijdragen aan de content, zodat de website het kloppend hart van de samenwerking vormt. De website verbindt alle pijlers en biedt ruimte voor dynamische content, zoals video's, interviews en blogs.

- **Gebruik van digitale en sociale media**

Via platforms als Instagram, Facebook, YouTube en LinkedIn bouwen we aan een online community. We delen verhalen, updates, weetjes en visueel aantrekkelijk materiaal om een breed publiek op een laagdrempelige manier te betrekken bij het erfgoed.

- **Informatiepunten in deelnemende gemeenten**

Op centrale locaties (zoals bibliotheken, musea, erfgoedcentra of gemeentehuizen) richten we fysieke informatiepunten in. Deze bieden toegang tot informatie, publicaties, routes en evenementen. Ze versterken de zichtbaarheid in de lokale context en maken het verhaal letterlijk tastbaar in de regio.

- **Storytelling en publiekscampagnes**

We ontwikkelen verhaallijnen en campagnes die inspelen op thema's als oorsprong, voedsel, wonen en samenleven. Hiermee bouwen we bruggen tussen verleden en heden en verbinden we het verhaal van de Bandkeramiekers met actuele maatschappelijke vragen.

- **Media-aandacht en (inter)nationale publiciteit**

We zoeken actief de media op met persberichten, samenwerkingen met journalisten en bijdragen aan vakbladen en publieksmedia. Zo vergroten we de nationale en internationale zichtbaarheid van de Bandkeramische cultuur en Zuid-Limburg als erfgoedregio.

1.3 Educatie

Doel

Versterking van historisch bewustzijn en eigentijdse identiteit via educatieve activiteiten en programma's rond het Bandkeramisch verleden. Educatie verbindt generaties, maakt abstracte thema's tastbaar en draagt bij aan duurzame verankering van het erfgoed in samenleving en leefomgeving.

Toelichting

De eerste boeren van Nederland lieten niet alleen fysieke sporen na, maar ook verhalen die raken aan actuele thema's als zorg, voeding, gemeenschap en duurzaamheid. Door educatie in te zetten als brug tussen verleden en heden maken we het Bandkeramisch erfgoed relevant, invoelbaar en betekenisvol – van klaslokalen tot zorginstellingen en van musea tot wandelroutes.

De focus ligt op toegankelijke en verbeeldingsrijke werkvormen die verwondering oproepen en uitnodigen tot reflectie. We investeren in educatieve formats voor jong en oud, formeler én informeel leren, met aandacht voor regionale context en betrokkenheid van partners uit onderwijs en erfgoedpraktijk.

Acties

- **Educatief basisprogramma primair onderwijs**
We ontwikkelen een modulair educatief programma voor groep 5–8 dat aansluit bij het curriculum en uitnodigt tot verwondering en reflectie. Thema's als landbouw, gemeenschapsleven en zorg worden gekoppeld aan het leven van de eerste boeren. Excursies, veldbezoeken en locatiebeleving zijn integraal onderdeel van het programma.
- **Mobiele tentoonstelling 'Reizend Museum'**
In aanvulling op het lesprogramma realiseren we een rondreizende tentoonstelling met replica's, beeldmateriaal, verhalen en interactieve elementen. Deze reist langs scholen, bibliotheken, zorginstellingen en dorpshuizen, en bereikt zo ook volwassenen en anderen buiten het reguliere onderwijs.
- **Verkenning aanbod voortgezet onderwijs**
Samen met scholen en erfgoedpartners onderzoeken we hoe het Bandkeramisch verleden ingebed kan worden in het voortgezet onderwijs. Denk aan tijdvakmodules, verdiepende projecten en vakoverstijgende thema's rond identiteit, duurzaamheid en archeologie.
- **Training en inspiratie voor onderwijsprofessionals**
We organiseren sessies voor leerkrachten, museummedewerkers en educatief begeleiders. Zij maken kennis met het Bandkeramisch verhaal, lesmaterialen en vernieuwende werkvormen, wat bijdraagt aan deskundigheid en enthousiasme in de praktijk.

- **Educatieve routes in het landschap**

Op basis van archeologische vindplaatsen en het Zuid-Limburgse landschap ontwikkelen we wandel- en fietsroutes met informatiepanelen, gidsen of digitale toepassingen. Deze maken het erfgoed zichtbaar en beleefbaar voor inwoners en bezoekers.

- **Online educatieplatform**

We bouwen een digitaal platform waar lesmodules, werkvormen, kaarten en video's gedeeld worden. Het platform is te bereiken via de centrale website en groeit mee met de praktijk, nodigt uit tot co-creatie en is beschikbaar voor scholen, musea en erfgoedorganisaties.

1.4 Beleving

Doel

Het versterken van de zintuiglijke en verhalende beleving van het Bandkeramisch verleden, op een manier die het erfgoed dichtbij brengt, uitnodigt tot verwondering en aansluit bij het dagelijks leven van inwoners en bezoekers. Beleving maakt het verleden tastbaar – op locatie, in het landschap en via participatie – en vergroot zo de betrokkenheid en herkenning.

Toelichting

Beleving maakt erfgoed levendig. De Bandkeramische cultuur komt tot leven op plekken waar je haar kunt ruiken, voelen, proeven of horen – in het landschap, via reconstructies, en in verhalen die raken aan universele thema's zoals wonen, zorg, voeding en rituelen. Door mensen actief te betrekken bij ambachtelijke technieken, archeologische reconstructies en routes in de buitenruimte, ontstaat een gedeelde ervaring van het verleden. Beleving draagt zo bij aan bewustwording, landschapsverbondenheid en erfgoedidentiteit.

Acties

- **Landmarks en kunst in de openbare ruimte**
We realiseren fysieke markers op betekenisvolle plekken, zoals een Bandkeramisch geïnspireerd kunstwerk langs de A2 of murals in de binnensteden. Deze landmarks dragen bij aan herkenbaarheid, identiteit en blijvende zichtbaarheid van het erfgoed in de openbare ruimte.
- **Beleefroutes in het landschap**
We realiseren wandel- en fietsroutes langs Bandkeramische vindplaatsen en landschappelijke structuren. Door middel van subtiele ingrepen – zoals zitplekken, luisterpunten, land art, informatiepanelen, stereokijkers of augmented reality – worden verhalen ontsloten die de omgeving tot leven wekken. Routes sluiten aan op bestaande infrastructuur en worden toegankelijk voor jong en oud.
- **Ambachten en demonstraties**
In samenwerking met ambachtslieden, archeologen en musea organiseren we demonstraties van bijvoorbeeld pottenbakken, vuur maken, weven of bouwen met leem. Deze activiteiten worden gekoppeld aan lokale evenementen of locaties en bieden bezoekers een directe inkijk in het dagelijkse leven van de Bandkeramiekers.
- **Verkenning en uitrol participatief reconstructieproject 'Erdwerk Zuid-Limburg'**
We onderzoeken de haalbaarheid van een participatief reconstructieproject van een Bandkeramisch Erdwerk (verdedigingsstructuur) op basis van archeologisch onderzoek. Dit wordt opgezet als een participatief project met betrokkenheid van scholen, vrijwilligers,

ambachtslieden en erfgoedprofessionals. Het Erdwerk fungeert als beleefplek én educatieve locatie en vormt een brug tussen verleden en hedendaagse gemeenschapsvorming.

- **Verkenning en ontwikkeling van een Bandkeramisch recreatiedorp**

We onderzoeken de haalbaarheid van een (semi-permanente) beleefflocatie waarin het leven van de eerste boeren wordt gereconstrueerd. Denk aan langhuizen, akkertjes, ovens, kleiwerkplaatsen en gemeenschappelijke ruimtes. Dit dorp fungeert als toeristische trekpleister, educatieve omgeving én podium voor programmering. Samenwerking met musea, terreinbeheerders, onderwijs en recreatiepartners staat centraal.

1.5 Programmering

Doel

Het realiseren van publieksprogrammering die het Bandkeramisch erfgoed zichtbaar, beleefbaar en betekenisvol maakt voor een breed publiek. De focus ligt op terugkerende en thematische activiteiten waarin het verhaal van de eerste boeren via kunst, cultuur en ontmoeting tot leven komt. Programmering vergroot de betrokkenheid, stimuleert eigenaarschap en draagt bij aan een gezamenlijke, herkenbare culturele identiteit rond het Bandkeramisch verleden.

Toelichting

Programmering brengt erfgoed tot leven via ontmoeting, verbeelding en gezamenlijke viering. Door het Bandkeramisch verleden te verbinden aan bestaande en nieuwe activiteiten binnen gemeenten, ontstaat een levendige publieksagenda met regionale worteling. De balans tussen grootschalige en kleinschalige activiteiten zorgt voor zowel reikwijdte als lokale verankering. Kunst, cultuur en erfgoed worden ingezet als middel om nieuwsgierigheid te wekken, gesprekken op gang te brengen en gemeenschappen te verbinden – lokaal, regionaal en over de grens.

Acties

- **Jaarlijkse programmering in deelnemende gemeenten**
Gemeenten geven het Bandkeramisch erfgoed een vaste plek binnen hun culturele kalender. Dit kan via tentoonstellingen, performances, lezingen, workshops of tijdelijke installaties. De projectorganisatie ondersteunt met formats, inhoudelijke suggesties en communicatiemiddelen.
- **Bandkeramiek Festival**
We verkennen de mogelijkheden voor het organiseren van een grootschalig festival aan het eind van de beleidscyclus, waarin het Bandkeramisch erfgoed feestelijk wordt gevierd. Met ruimte voor muziek, theater, ambachten, streekgerechten, lezingen en familieactiviteiten. Het festival fungeert als hoogtepunt van de samenwerking en versterkt de zichtbaarheid op (inter)nationaal niveau.
- **Artistieke en participatieve projecten**
We zetten projecten op waarin kunstenaars, ontwerpers of makers het Bandkeramisch verleden op eigentijdse wijze vertalen. Denk aan community art, muurschilderingen, workshops, podcastreeksen of exposities die raken aan thema's als voeding, rituelen of gemeenschapsvorming. Deze initiatieven geven ruimte aan nieuwe stemmen en maken deelnemers medeverantwoordelijk voor het erfgoed.
- **Aansluiting bij (inter)nationale erfgoeddagen en themamaanden**
We geven het Bandkeramisch verhaal een plek in bredere erfgoedmomenten zoals de

Nationale Archeologiedagen en de Maand van de Geschiedenis. Ook wordt aansluiting gezocht bij internationale initiatieven zoals de European Archaeology Days. Deze koppeling vergroot het bereik en versterkt de positionering binnen het bredere erfgoedveld.

- **Programmering op betekenisvolle locaties**

We maken archeologische hotspots, landschappelijke vindplaatsen en museale omgevingen een podium voor publieksactiviteiten. Denk aan veldcolleges, vertelwandelingen, pop-up installaties, tentoonstellingen of publieksoopgravingen. Deze activiteiten versterken de publieksfunctie van erfgoedlocaties, en sluiten aan op de pijler Beleving.

1.6 Euregio

Doel

Het versterken van de grensoverschrijdende samenwerking rondom het Bandkeramisch erfgoed, door het bundelen van kennis, netwerken en middelen met (inter)nationale partners. Deze samenwerking verrijkt het inhoudelijke verhaal, vergroot het publieksbereik en draagt bij aan de positionering van Zuid-Limburg als betekenisvolle schakel binnen het Europese erfgoedlandschap.

Toelichting

De Bandkeramische cultuur is van nature grensoverschrijdend: het verspreidingsgebied strekt zich uit over grote delen van Europa, met Zuid-Limburg als noordelijke uithoek. De Euregio Maas-Rijn biedt een unieke kans om bestaande netwerken te verdiepen, nieuwe verbindingen te leggen en het erfgoed vanuit verschillende perspectieven te belichten. Door samenwerking op het gebied van onderzoek, educatie, publieksactiviteiten en toerisme, ontstaat een stevig fundament voor kennisdeling en innovatie. Grensoverschrijdende projecten vergroten bovendien de toegang tot Europese subsidies en zetten het Zuid-Limburgse erfgoed steviger op de kaart.

Acties

- **Opbouw van een grensoverschrijdend netwerk van erfgoedpartners**
We brengen bestaande samenwerkingen in kaart en bouwen aan duurzame relaties met musea, universiteiten, toeristische organisaties, overheden en culturele instellingen in Duitsland en België. Dit netwerk fungeert als basis voor gezamenlijke initiatieven en kennisuitwisseling.
- **Ontwikkeling van gezamenlijke (educatieve) programma's**
In samenwerking met partners ontwikkelen we grensoverschrijdende educatieve modules, lespakketten of publieksactiviteiten waarin de Bandkeramische cultuur vanuit een breder Europees perspectief wordt benaderd. Hierbij worden culturele verschillen en overeenkomsten benut als inhoudelijke kracht.
- **Een internationaal reizend programma rond het Bandkeramisch verleden**
We verkennen de mogelijkheid van een reizende tentoonstelling of pop-up-evenement dat langs musea en culturele instellingen in de Euregio trekt. Deze productie bevat meertalige content en wordt ontwikkeld in cocreatie met partners over de grens.
- **Gezamenlijke subsidieaanvragen voor Europese middelen**
We verkennen actief subsidiemogelijkheden vanuit o.a. Interreg, Creative Europe en Horizon Europe voor gezamenlijke projecten. De projectorganisatie ondersteunt partners bij het opstellen van projectvoorstellen en het bundelen van expertise.

- **Internationale kenniscirculatie**

Door deelname aan congressen, publicaties in internationale tijdschriften en samenwerking met onderzoeksinstituten zorgen we dat de Zuid-Limburgse Bandkeramiek deel uitmaakt van het internationale discours. Ook wordt de kenniskring (zie pijler Onderzoek) actief verbonden aan Europese netwerken.

2. Werkwijze en middelen

De organisatorische structuur, bestuurlijke inbedding en samenwerkingsvormen zijn beschreven in het beleidsdocument Samenwerking Bandkeramiek Zuid-Limburg 2026-2030. Dit hoofdstuk richt zich op de praktische uitvoering van de agenda: hoe projecten worden gerealiseerd, hoe keuzes worden gemaakt en hoe middelen worden ingezet.

2.1 Projectleiding en penvoerderschap (opstartfase en ambitie)

De gemeente Stein treedt als penvoerder op en beheert de gezamenlijke projectbegroting, financiële administratie en rapportages. In de opstartfase (2026–2027) wordt de projectleiding tijdelijk, in beperkte uren, vanuit Stein ingevuld met focus op procesregie, coördinatie van de jaarcyclus en budgetbewaking op hoofdlijnen. Deze tijdelijke invulling waarborgt continuïteit tijdens de opbouwfase. Ambitie is de projectleider extern te werven namens de samenwerking, zodra middelen en situatie dit toelaten. Dit draagt bij aan duurzame capaciteit, onafhankelijkheid en continuïteit in de uitvoering. Tot het moment van externe werving blijft de projectleider vanuit Stein deze rol vervullen.

2.2 Uitvoering per pijler

De uitvoeringsagenda vormt het werkdocument voor de komende vijf jaar (2026 t/m 2030). Binnen iedere pijler zijn concrete projecten benoemd, die stapsgewijs worden uitgewerkt en uitgevoerd. De projectleider coördineert de uitvoering en bewaakt samenhang en voortgang tussen de verschillende onderdelen van het programma.

In 2026 en 2027 ligt de nadruk op versterking van het inhoudelijke fundament, zichtbaarheid en herkenbaarheid van het Bandkeramisch erfgoed, het neerzetten van een gezamenlijke identiteit en het inrichten van de organisatorische en communicatieve basisstructuren. Deze jaren worden benut om de samenwerking stevig te verankeren, partners te verbinden en de randvoorwaarden voor duurzame uitvoering vorm te geven.

Vanaf 2027 wordt jaarlijks een prioriteitenlijst vastgesteld door de stuurgroep. Deze lijst geeft per pijler aan welke projecten prioriteit krijgen en welke middelen daarvoor worden ingezet.

2.3 Projectvoorstellen en besluitvorming

Partners dienen projectvoorstellen in op basis van de doelen en actielijnen in deze uitvoeringsagenda, bij de projectleider en met gebruik van het pitchformat in Bijlage D. De projectleider toetst op samenhang, uitvoerbaarheid en aansluiting op de strategische pijlers, en bespreekt voorstellen in de projectgroep voor inhoudelijke en organisatorische afstemming. Beoordelingscriteria zijn o.a.:

- inhoudelijke kwaliteit en aansluiting bij het beleid en de uitvoeringsagenda;
- meerwaarde voor de samenwerking en het gezamenlijke verhaal;

- uitvoerbaarheid en realistische begroting (organisatie, middelen, tijdspad);
- bereik en impact (publiek, educatie, erfgoedbeleving).

De stuurgroep stelt jaarlijks het jaarplan en het budgetkader vast. Binnen dat kader kan de projectgroep middelen toekennen aan voorstellen die passen binnen de afgesproken prioriteiten. De projectleider beschikt over een uitvoeringsmandaat voor kleinere uitgaven (voorbereiding, ondersteuning, doorontwikkeling). Projectleider en projectgroep handelen binnen de mandaatgrenzen van de penvoerder (mandatenbesluit). Voorstellen boven de mandaatgrenzen gaan ter besluitvorming naar de stuurgroep.

Dit model combineert wendbaarheid in de uitvoering met bestuurlijke legitimatie en transparante verantwoording: de projectgroep bewaakt uitvoering en samenhang door het jaar heen; de stuurgroep beslist over voorstellen met bovenregionale impact, hoge financiële omvang of strategische betekenis.

2.4 Middelen en financiering

De financiering van de uitvoeringsagenda komt voort uit bijdragen van deelnemende gemeenten, op basis van een participatiecategorie die aansluit bij hun rol en betrokkenheid (zie hoofdstuk 5 van het beleidsdocument). Daarnaast wordt actief gezocht naar cofinanciering via fondsen, subsidies en partnerschappen met derden.

Voor elk uitvoeringsjaar wordt een financieel uitvoeringsplan opgesteld, waarin per pijler en eventueel per project het beschikbare budget, de inzet van middelen en de gewenste cofinanciering worden gespecificeerd. Projectvoorstellen die passen binnen het jaarplan, krijgen voorrang in uitvoering en financiering.

2.5 Jaarlijkse bijdragen 2026–2030 en deelnameperiode

Gemeenten dragen jaarlijks bij op basis van de participatiecategorieën zoals vastgelegd in hoofdstuk 5 van het beleidsdocument. Gemeenten verbinden zich in principe voor de gehele beleidscyclus (2026–2030). Instappers in latere jaren nemen deel vanaf het toetredingsjaar.

De vier initiërende gemeenten nemen gedurende de eerste beleidscyclus deel als hoofdpartner (Categorie A) en leveren de daarbij horende jaarlijkse bijdrage, conform de reguliere bijdrage voor Categorie A. Gemeenten die later aansluiten, kiezen één van de drie participatiecategorieën op basis van hun ambities, middelen en gewenste mate van betrokkenheid.

Jaarlijkse bijdragen per participatiecategorie:

Categorie	Rol binnen de samenwerking	Jaarlijkse bijdrage 2026 t/m 2030
A – Hoofdpartner	Volledige deelname aan alle pijlers	€ 10.000 per jaar
B – Projectpartner	Deelname aan Communicatie & Beleving	€ 5.000 per jaar
C – Netwerkpartner	Oriënterende deelname, zichtbaarheid en kennisdeling	€ 2.500 per jaar

Deze bedragen liggen vast voor de beleidscyclus 2026 t/m 2030. In het jaarlijks financieel uitvoeringsplan (Bijlage C) wordt opgenomen hoeveel gemeenten deelnemen en welk totaalbudget daarmee beschikbaar is voor uitvoering in dat jaar. De uitvoering en toekenning van middelen vindt plaats binnen de financiële structuur en het penvoerderschap zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het beleidsdocument.

2.6 Meerjarenperspectief financiering

De financiële inzet binnen de samenwerking ontwikkelt zich gedurende de beleidsperiode stapsgewijs. De jaren 2026 en 2027 vormen de opstartfase, waarin de organisatorische samenwerking en het inhoudelijke fundament worden versterkt. In deze periode ligt de focus op het publieksboek en het neerzetten van de basisstructuren voor communicatie, educatie en beleving.

Op basis van de ervaringen in deze opstartfase wordt in het najaar van 2026 een meerjarige financiële doorkijk opgesteld. Deze doorkijk geeft inzicht in:

- de verwachte inzet van middelen per pijler;
- de opbouw van middelen op basis van de jaarlijkse bijdragen van deelnemende gemeenten;
- de fasering van grotere projecten over de jaren;
- de onderdelen waarvoor aanvullende financiering wordt gezocht (bijvoorbeeld fondsen, provinciale programma's, sponsorschap of Europese middelen).

Vanaf 2027 vormt deze meerjarige doorkijk de leidraad voor de verdere uitvoering en prioritering tot en met 2030. De doorkijk wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van voortgang, nieuwe kansen en projectvoorstellen.

Hiermee kan de financiering planmatig, transparant en flexibel worden ingezet, passend bij de groei van de samenwerking.

2.7 Communicatie en afstemming

De voortgang van de uitvoeringsagenda wordt minimaal twee keer per jaar besproken in de projectgroep. Daarnaast worden updates gedeeld via een gezamenlijke digitale omgeving. In de communicatie naar buiten wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een herkenbare huisstijl, gezamenlijke website en afgestemde publieksmomenten. Zo werken we aan een helder en gedeeld verhaal, zichtbaar in de regio én daarbuiten.

3. Monitoring, fasering en evaluatie

De uitvoeringsagenda is geen statisch document, maar een levend instrument dat gedurende de beleidscyclus wordt gevolgd, bijgestuurd en aangevuld. Monitoring en evaluatie zorgen voor transparantie, gezamenlijke reflectie en strategische koersbewaking.

3.1 Monitoring op uitvoering

De uitvoering wordt gemonitord door de projectorganisatie, met jaarlijkse rapportages richting de stuurgroep. Deze rapportages bevatten onder andere:

- een overzicht van gerealiseerde activiteiten per pijler;
- het aantal ingediende en gehonoreerde projectvoorstellen;
- betrokken partners en netwerkuitbreiding;
- publieksbereik (bezoekers, deelnemers, online bereik);
- voortgang ten opzichte van het jaarplan en beschikbare middelen.

Waar mogelijk wordt monitoring afgestemd op bestaande systemen en rapportageverplichtingen van gemeenten, fondsen of andere financiers.

De rapportages bieden inzicht in de voortgang en impact van de samenwerking en vormen daarmee tevens de basis voor de meerjarige programmering, (co)financiering en aanscherping van prioriteiten. De ontwikkeling van het publieksboek en andere focusprojecten wordt hierin als afzonderlijk onderdeel meegenomen.

3.2 Indicatieve KPI's

Voor de verschillende pijlers worden indicatieve prestatie-indicatoren gehanteerd, die richting geven aan de monitoring en kunnen worden aangepast op basis van ervaring. Voorbeelden zijn:

- **Onderzoek:** aantal (deel)onderzoeken, kennispublicaties, samenwerkingen met universiteiten
- **Communicatie:** zichtbaarheid in media, aantal volgers en bereik online platforms
- **Educatie:** aantal deelnemende scholen, leerlingen en educatieve producten
- **Beleving:** aantal publieksactiviteiten, bezoekers, media-aandacht
- **Programmering:** aantal nieuwe formats, herhaalbaarheid, betrokken organisaties
- **Euregio:** aantal grensoverschrijdende projecten, internationale partnerschappen

De projectgroep bespreekt jaarlijks of bijsturing nodig is op basis van deze indicatoren.

3.3 Evaluatie en bijstelling

In 2027 en 2029 vinden tussentijdse evaluaties plaats op basis van een vaste opzet. Deze evaluaties bevatten:

- een terugblik op voortgang, successen en knelpunten;
- een analyse van impact op samenwerking en publiek;
- een advies voor aanpassing van werkwijze, focus of prioritering.

De eindrapportage in 2030 vormt de afsluiting van deze uitvoeringsagenda en de basis voor een eventuele vervolgfase.

3.4 Exitstrategie en overdracht

In de laatste fase van de beleidscyclus (2028–2030) wordt een overdrachts- of exitstrategie opgesteld. Hierin worden afspraken gemaakt over:

- borging van kennis en opgebouwde netwerken;
- overdracht van eigenaarschap van projecten naar lokale of regionale partners;
- mogelijke continuering van succesvolle formats of structuren;
- wijze van archivering, evaluatie en verslaglegging.

Zo wordt de impact van de samenwerking ook na afloop van de uitvoeringsperiode duurzaam verankerd in de regio.